

Lausunto

30.8.2024

VN/18359/2023
VN/18359/2023-YM-19

Työ- ja elinkeinoministeriö

Ympäristöministeriön lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt ympäristöministeriöltä lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kaivostoiminnasta. Asetusluonnos liittyy 1.6.2023 muutoslailla 505/2023 voimaantulleeseen kaivoslain (621/2011) uudistukseen. Lain muutoksen myötä työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu luonnos kaivostoiminnasta annettavaksi uudeksi valtioneuvoston asetukseksi.

Ympäristöministeriö on pyytänyt ja saanut lausunnon antamiselle lisää aikaa 3.9. saakka. Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Jälkitoimenpiteet (asetusluonnoksen 15 ja 16 §)

Ympäristöministeriö on vuosina 2020–2022 käynyt useita keskusteluja työ- ja elinkeinoministeriön, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) ja kaivannaistoiminnan ympäristöturvallisuuteen erikoistuneen Kainuun ELY-keskuksen kanssa kaivoslain ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisten vakuuksien rajapinnasta ja siitä, mitä toimia näiden lakien mukaisiin vakuuksiin sisältyy. Ympäristöministeriö pitää hyvänä, että kaivosasetuksessa määritettäisiin kaivoslain 143 §:n nojalla tarkemmin kaivosalueeseen ja kaivoksen apualueeseen kohdistuvat yleisen turvallisuuden edellyttämät toimet sekä kunnostamis-, siistimis- ja maisemointitoimenpiteet (asetusluonnoksen 15 ja 16 §), joilla on suora vaikutus myös kaivoslain mukaiseen vakuuteen. Ympäristöministeriö pitää erittäin tärkeänä, että vakuuskokonaisuudesta muodostuisi selkeä ja kattava niin, että kaikki keskeiset jälkitoimenpiteet kuuluisivat jommankumman lain mukaisen vakuuden piiriin. Nyt kyseessä olevassa kaivosasetuksen muutoksessa olisi huomioitava riittävän kattavasti toimenpiteet, joiden voidaan katsoa kuuluvan kaivoslain nojalla suoritettaviksi ja jotka näin ollen kuuluisivat kaivoslain mukaisen vakuuden piiriin.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan asetustuonnoksen 15 ja 16 §:ssä on huomioitu useita tärkeitä jälkitoimenpiteitä, mutta listauksista vaikuttaisi myös puuttuvan joitakin toimia, joita tunnistettiin edellä mainituissa viranomaisten välisissä keskusteluissa vuonna 2022. Keskeisenä huomiona ympäristöministeriö pitää sitä, että asetustuonnoksen 16 §:ssä tarkoitettu maisemointi koskisi ilmeisesti vain erilaisten rakennusten, rakenteiden ja rakennelmien purkamiseen ja siistimiseen liittyvää maisemointia. Tässä ei siis huomioitaisi kaivosalueen ja kaivoksen apualueen maisemointia esimerkiksi kasvittamisen osalta lainkaan, toisin kuin viranomaisyhteistyössä aiemmin kaivoslain mukaisen vakuuden osalta oli tunnistettu.

Kaivoslain 108 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella lain 144 §:n 1 momentin mukaiset toimet kuuluvat kaivoslain mukaisen vakuuden piiriin. Mainitussa 144 §:n 1 momentissa säädetään mm. kaivosmineraalien poistamisesta tai muusta asianmukaisesta sijoittamisesta toiminnanharjoittajan kustannuksella, mikä lainkohdan perustelujen (HE 126/2022 vp) mukaan viittaa viemiseen pois muualla hyödynnettäväksi tai jatkokäsittelyä varten sekä kaivosmineraalien ympäristöturvalliseen sijoittamiseen. Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota siihen, että kaivoslain 144 §:n 3 momentin asetuksen-

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.ym@gov.fi

antovaltuutuksen nojalla ei oltaisi antamassa tarkempia säännöksiä esimerkiksi kyseisestä kaivosmineraalien poisviemisestä alueelta (malmi ja marginaalmalmi). Ympäristöministeriö pitäisi tärkeänä, että myös näiden toimien kuuluminen vakuuskokonaisuuteen huomioitaisiin tarvittavilta osin kaivosasetuksen 16 §:ssä.

Ympäristöministeriö myös toteaa, että asetusluonnoksen 15 ja 16 §:ssä ei ole huomioitu esimerkiksi suunnittelua ja kohdetutkimuksia, joiden pohjalta arvioitaisiin tarvittavat jälkitoimet, sekä riskiperusteista sulkemissuunnittelua pohjautuen kohdekohtaiseen ympäristöriskien ja -vaikutusten arviointiin.

Ympäristöministeriö katsoo, että 15 ja 16 §:iin tulisi joko lisätä edellä esiin nostettuja toimia tai vaihtoehtoisesti toimia tulisi kuvata perusteluissa yksityiskohtaisemmin esimerkkien avulla, jos niiden katsottaisiin sisältyvän joltain osin ehdotetuissa 15 ja 16 §:ssä mainittuihin toimenpiteisiin.

Asetusluonnoksen suhde EU:n kaivannaisjätedirektiiviin

Asetusluonnoksen 3 ja 8 §:ien perusteluissa todetaan, että pykälät täydentävät EU:n kaivannaisjätedirektiivin (2006/21/EY) implementointia.

Ympäristöministeriössä on käynnissä säädöshanke kaivannaisjätedirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi. Hankkeen taustalla on useat havainnot puutteista kaivannaisjätedirektiivin kansallisessa täytäntöönpanossa. Kaivannaisjätedirektiivin säännökset, jotka koskevat myös malmietsinnässä ja kullanhuuhdonnassa muodostuvaa jätettä ja sen hallintaa, tulisi täytäntöön panna kaivosasetuksessa.

Malmietsinnässä ja kullanhuuhdonnassa muodostuvia kaivannaisjätteitä koskevat esimerkiksi 4 artiklan yleiset vaatimukset haitallisten vaikutusten torjumisesta ja parhaan käytettävissä olevan tekniikan käytöstä, 5 artiklan jätehuoltosuunnitelman sisältövaatimukset ja tavoitteet, 10 artikla jätteen palauttamisesta louhokseen (esim. malmietsinnän koekaivannot, koelouhinta, kullanhuuhdonnan kaivannot), 11 artiklan kohta 2 jätealueen rakentamisesta ja hoidosta (malmietsintäalueelle tai kullanhuuhdonta-alueelle väliaikaisesti varastoitua tai pysyvästi sijoitettua jätettä koskien), 13 artiklan 1-5 kohdat koskien veden tilan huononemisen, ilman ja maaperän pilaantumisen estämisestä.

Ympäristöministeriö katsoo, että malmietsinnän ja kullanhuuhdonnan jätehuoltosuunnitelmien sisältövaatimuksista tulisi säätää täsmällisemmin asetuksen 3 §:ssä. Lisäksi kullanhuuhdonnan jälkitoimenpiteiden osalta asetusluonnoksessa on 11 §, joka koskee alueen kunnostamista, siistimistä ja maisemointia. Malmietsinnän osalta tällaista vastaavaa pykälää ei ole (ks. kaivoslain 15 §:n 5 momentin asetuksenantovaltuus), ja sellainen olisi tarpeen lisätä asetukseen.

Määritelmät

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että kaikkia asetusluonnoksen käsitteitä ei ole määritelty. Asetusluonnoksessa on käytetty esimerkiksi käsitteitä "rikastushiekka-alue" ja "rikastushiekka-allas", joiden osalta määritelmät olisivat tarpeen. Määritelmien olisi hyvä perustua kaivannaisjätedirektiivin terminologiaan.

Ympäristöministeriö esittää, että kaikkia edellä mainittuja asetusluonnokseen mahdollisesti tarvittavia täydennyksiä voitaisiin tarvittaessa käydä läpi vielä jatkovalmistelun aikana yhteistyössä ympäristöministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Ylijohtaja

Veli-Matti Uski

Hallitussihteeri

Eeva-Maija Puheloinen

VN/18359/2023-YM-19

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: